

Hallituksen esitys avoimuusrekisterilaiksi, HE 98/2022 vp

Välivastineen käsittely

Yhteenvedo

- Kaikki lausunnonantajat kannattivat esitystä ja pitivät avoimuusrekisteriä tarpeellisena.
- Merkittävimmät näkemyserot liittyivät soveltamisalan valintaan: monessa lausunnossa, jossa kannatettiin laajempia malleja, kuitenkin nähtiin voitavan edetä HE:ssa esitetyllä soveltamisalalla, mikäli laajentamista harkittaisiin jälkikäteisarviointin yhteydessä seuraavalla hallituskaudella.
- Lausunnoissa esitettiin jonkin verran yksityiskohtaisia/pykäläkohtaisia huomioita/muutosehdotuksia, jotka olivat osin ristiriidassa riippuen siitä korostettiinko lausunnossa kansalaisten tiedonsaantia vai ilmoitusvelvollisten hallinnollista taakkaa.
- Oikeusministeriö katsoo, että suurimmassa osassa huomioita HE:ssa esitetty vaihtoehto on avoimuusrekisterin tavoitteiden kannalta tarkoituksenmukaisempi ja perustellumpi kuin esitetty muutosehdotus. Näkemystä puoltaa myös sivistysvaliokunnan ja talousvaliokunnan lausunnot, joissa pitkälti yhdytään HE:ssa esitettyyn.
- Annettujen lausuntojen perusteella oikeusministeriö arvioi esityksen olevan kokonaisuudessaan tasapainoinen ja tarkoituksenmukainen. Oikeusministeriö korostaa, että useampia lausunnonantajien esittämistä huolista on mahdollista ratkaista laadukkaalla toimeenpanolla ja tehokkaalla ohjaus- ja neuvontatoiminnalla, joihin on kiinnitetty esityksessä myös huomioita.
- Oikeusministeriö esittää valiokunnalle huomioitavaksi muutamia, lähinnä teknisluonteisia muutoksia.

Huomioitavaksi ehdotetut muutokset

- Teknisluonteiset muutosehdotukset, joita voidaan pitää tarkoituksenmukaisina ja sääntelyä tarkentavina:
 - Oikeuskanslerin ehdotus asianajajien, julkisten oikeusavustajien ja luvan saaneiden oikeudenkäyntiavustajien ilmoitusvelvollisuuteen. (kohta 5.2.2.)
 - Yliopistojen ilmoitusvelvollisuuteen liittyvä korjausehdotus. (kohta 5.2.3.)
 - Alivaltiosihteerien sisällyttäminen henkilötasolla ilmoitettaviin kohteisiin. (kohta 6.4.)
 - Vuosiraportti-käsitteen muuttaminen kertomukseksi kohdassa, jossa säädetään VTV:n raportoinnista eduskunnalle. (kohta 7.2.)
 - Oikeusministeriön ja valtiovarainministeriön jäsenyys neuvottelukunnassa kirjattaisiin pykälään. (kohta 9)
 - Täsmentää, että neuvottelukuntaan kutsuttavilla tutkijoilla tarkoitetaan nimenomaan lobbaustematiikkaa tutkivia akateemisia tutkijoita. (kohta 9)
 - Voimaantulosäännöksiä voidaan joutua tarkastelemaan uudestaan, mikäli lakiehdotusta ei ehditä hyväksymään tämän vuoden puolella. (kohta 10)
- Lisäksi oikeusministeriö pyytää valiokuntaa kiinnittämään huomioita vieraan valtion tilaaman vaikuttamistoiminnan neuvonnan raportointia koskevaan kysymykseen (kohta 5.2.5.).

OIKEUSMINISTERIÖ — JUSTITIEMINISTERIET

Muuta huomioitavaa

- Oikeusministeriöllä ei ole ollut käytössä välivastinetta tehtäessä perustuslakivaliokunnan lausuntoa. Oikeusministeriö mahdollisesti tarkentaa joitain näkemyksiään perustuslakivaliokunnan lausunnon perusteella.
- Oikeusministeriö pyytää huomioimaan, että joitain voimaantulosäännöksiä voidaan joutua tarkastelemaan uudestaan, mikäli lakiehdotusta ei ehditä hyväksymään tämän vuoden puolella.

OIKEUSMINISTERIÖ — JUSTITIEMINISTERIET

OIKEUSMINISTERIÖ

www.oikeusministerio.fi

Facebook: facebook.com/oikeusministerio
Twitter: twitter.com/oikeusmin @oikeusmin

Käyntiosoite: Eteläesplanadi 10, Helsinki
Postiosoite: PL 25, 00023 Valtioneuvosto

Vaihde: 029 516 001